

**BLOM
ECOLOGIE**

Verbindt natuur en samenleving

Quickscan Wet natuurbescherming Willibrorduslaan 133 t/m 137a te Waalre

Oriënterend onderzoek ecologie in het kader van de Wet natuurbescherming

---

blomecologie.nl

Colofon

Status:	Definitief
Project:	2022-0214
Datum:	23 juni 2023
Samensteller:	██████████
Collegiale toets:	██████████
Opdrachtgever:	Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V.
Contactpersoon:	██████████

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Planlocatie	5
1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep	6
2 Methode	8
2.1 Uitvoering onderzoek	8
2.2 Soortenbescherming	8
2.3 Gebiedsbescherming	9
2.4 Houtopstanden	10
2.5 Houdbaarheid en toepassing	11
3 Beoordeling	12
3.1 Soortenbescherming	12
3.2 Gebiedsbescherming	21
3.3 Houtopstanden	23
4 Samenvatting	24
4.1 Soortenbescherming	24
4.2 Gebiedsbescherming	24
4.3 Houtopstanden	24
5 Conclusie	25
5.1 Conclusie	25
5.2 Uitvoerbaarheid	25
5.3 Vervolgstappen	26
5.4 Te treffen maatregelen	27

1 Inleiding

Aan de Willibrorduslaan 133 t/m 137a te Waalre zijn verschillende percelen met onder andere een restaurant, twee schuren en twee woningen gesitueerd. De initiatiefnemer is voornemens om de schuren, woningen en een aantal kleine opstallen op de planlocatie te slopen en het restaurant te verbouwen ten behoeve van de ontwikkeling van 16 tot 20 woningen. Hierbij worden er tevens groenstructuren verwijderd en bomen gekapt. Het bestemmingsplan voorziet niet in de beoogde ruimtelijke ingreep en dient derhalve te worden gewijzigd van 'Bedrijf' en 'Horeca' naar 'Wonen'.

De beoogde ruimtelijke ingreep heeft mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna (soortenbescherming), beschermde natuurgebieden (gebiedsbescherming) en/of beschermde houtopstanden. Ten behoeve van de beoogde ruimtelijke ingreep geldt de wettelijke verplichting onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten van de ruimtelijke ingreep daarop.

Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V. begeleidt de ruimtelijke procedure en heeft Blom Ecologie verzocht de planlocatie te onderzoeken op aanwezigheid van beschermde soorten, gebieden en houtopstanden. Vervolgens wordt getoetst of de beoogde ruimtelijke ingreep uitvoerbaar is in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal beleid.

Onderzoeksdoelen

- Is het bestemmingsplan dat wordt opgesteld voor het project zoals hiervoor omschreven uitvoerbaar zoals het bepaalde in de Wro (art. 3.1.6 Bro)?
- Welke, krachtens de Wet natuurbescherming, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig op de planlocatie en welke negatieve effecten kunnen optreden als gevolg van de beoogde ruimtelijke ingreep?
- Heeft de beoogde ruimtelijke ingreep een negatief effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden of de wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal aangewezen beschermde gebieden?
- Leidt de beoogde ruimtelijke ingreep tot kap van houtopstanden zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming?
- Dienen er vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming en/of provinciaal aangewezen beschermde gebieden te worden genomen, en zo ja, welke?

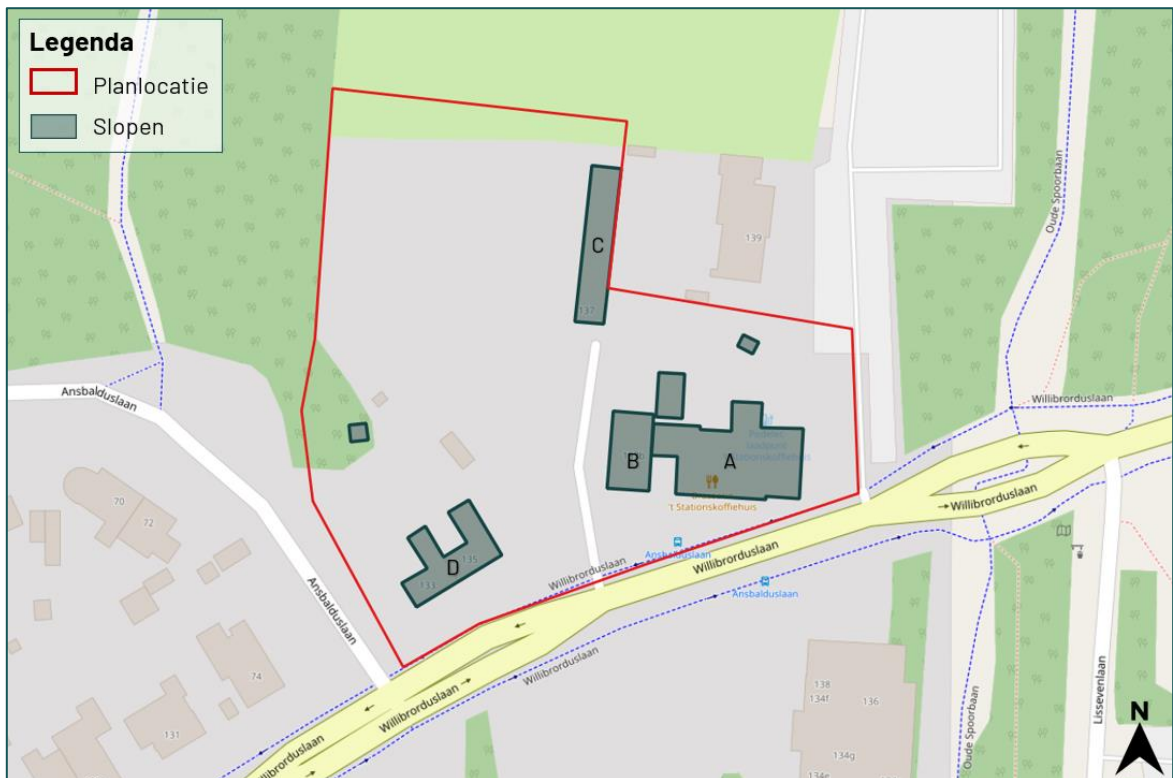
Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen aan de Willibrorduslaan 133 t/m 137a te Waalre.

1.1 Planlocatie

De planlocatie is gelegen aan de Willibrorduslaan 133 t/m 137a te Waalre (figuur 1.2). De planlocatie bestaat uit meerdere gebouwen, namelijk:

- Gebouw A is een restaurant welke is opgebouwd uit gemetselde muren met een dakpannen schilddak;
- Gebouw B is een schuur welke is opgebouwd uit gemetselde muren met een dakpannen zadeldak;
- Gebouw C is een schuur welke is opgebouwd uit gemetselde muren zonder luchtspouw en een dakpannen dak waarin deels een dakbeschot aanwezig is;
- Gebouw D zijn twee woningen welke zijn opgebouwd uit gemetselde muren met een dakpannen dak.

In gebouw A, C en D zijn een luchtspouw en dakbeschot aanwezig. Het terrein rondom gebouw A en B bestaat uit verharding. Het terrein rondom gebouw D bestaat uit groene tuinen. Het terrein ten westen van gebouw C bestaat uit een parkeerplaats voor vrachtwagens. Aan de randen is een groenstrook met verwilderde struiken en bomen aanwezig. In figuur 1.3, bijlage 1 en bijlage 3 zijn een aantal foto's en een luchtfoto van de planlocatie opgenomen die een impressie geven van de planlocatie en de directe omgeving hiervan.

Figuur 1.2 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Willibrorduslaan 133 t/m 137a te Waalre. De letters geven de verschillende gebouwen weer.

De directe omgeving van de planlocatie wordt aan oost- en westzijde gekenmerkt door de bebouwde kom van Waalre. Aan de noord- en zuidzijde van de planlocatie is een bosrijk gebied gelegen. Direct aan de zuidzijde van de planlocatie grenst de doorgaande weg van Waalre. Op een afstand van circa 125 m ten zuidoosten van de planlocatie is een ven gelegen. Op een afstand van 1,4 km ten noorden van de planlocatie is de A2 gelegen.

Figuur 1.3 Op de planlocatie is men voornemens om een restaurant, twee schuren, twee woningen en verschillende kleine opstallen te slopen.

1.2 Beoogde ruimtelijke ingreep

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de sloop van twee schuren, twee woningen en enkele kleine opstallen, het verbouwen van een restaurant, de kap van bomen en het verwijderen van groenstructuren ten behoeve van de realisatie van 16 tot 20 woningen. De functie van het perceel dient te wijzigen van 'Bedrijf' en 'Horeca' naar 'Wonen'. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- slopen van twee schuren, twee woningen en opstallen: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verbouwen restaurant: algemene sloop- en bouwwerkzaamheden;
- kappen van bomen: kapwerkzaamheden en afvoer hout;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie 16 tot 20 woningen: algemene bouwwerkzaamheden;
- revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Figuur 1.4 Visuele representatie van de beoogde situatie (bron: JMW architecten).

2 Methode

Dit oriënterend onderzoek verkent alle relevante vakgebieden met betrekking tot de Wet natuurbescherming. Hierbij wordt een beoordeling gegeven van de aanwezigheid van specifieke potentie voor beschermde flora en fauna op de planlocatie, de betekenis van de planlocatie voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. Dit onderzoek bestaat uit een veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De reikwijdte bestaat uit de Wet natuurbescherming en de provinciale omgevingsverordening.

2.1 Uitvoering onderzoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Op basis van dit veldbezoek wordt een inschatting gemaakt omtrent de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 31 maart 2022 en is uitgevoerd door ing. [REDACTED]. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; natte sneeuw, 8/8 bewolkt, 1° Celsius en windkracht 1-2 (Bft).

Vaak zijn er al gegevens bekend over een planlocatie en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF). In NDFF wordt normaliter hierbij een straal van 2 km aangehouden rondom de planlocatie. Afhankelijk van het karakter en ligging van de planlocatie kan een afwijkende afstand aangehouden worden. Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en biedt daarmee een volledig beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

2.2 Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (Wnb art. 3.1), Habitatrictlijnsoorten (Wnb art. 3.5) en Andere soorten (Wnb art. 3.10). Hierin worden rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Bij overtreding van een verbodsbepaling geldt een ontheffingsplicht.

Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1)

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrictlijn (Wnb art. 3.5)

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (Wnb art. 3.10)

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
  - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Van de verboden als bedoeld in *Andere soorten* Wnb art. 3.10 eerste lid kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of vaste rustplaatsen voor bepaalde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt dat er sprake is van een algemene zorgplicht (Wnb art. 1.11). Hierin wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moeten worden. Het uitgangspunt van de algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

In de Omgevingsverordening van de Provincie Noord-Brabant is voor de volgende soorten vrijstelling opgenomen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen:

Tabel 2.1 *Vrijgestelde soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Noord-Brabant.*

Vrijgestelde soorten		
Aardmuis	Gewone pad	Rosse woelmuis
Bastaardkikker	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis
Bruine kikker	Kleine watersalamander	Vos
Dwergmuis	Konijn	Wild zwijn
Dwergspitsmuis	Meerkikker	Woelrat
Egel	Ondergrondse woelmuis	
Gewone bosspitsmuis	Ree	

2.3 Gebiedsbescherming

In Nederland zijn natuurgebieden aangewezen met een beschermde status. Deze natuurgebieden betreffen hoofdzakelijk Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden.

Natura 2000-gebieden

Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn.

Provinciaal beleid

Onderstaande teksten zijn gebaseerd op de meest recente versie van de Omgevingsverordening.

Natuurnetwerk Brabant

Binnen het Natuurnetwerk Brabant geldt het 'nee, tenzij'-principe. Het uitgangspunt is dat een bestemmingplan van toepassing op het Natuurnetwerk Brabant strekt tot het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van de ecologische waarden en kenmerken. Binnen het Natuurnetwerk Brabant gelden regels omtrent nieuwe ontwikkelingen. Zo is bijvoorbeeld het realiseren van nieuwvestiging toegestaan als een deel van het desbetreffende NNB door stedelijke gebied loopt, en de nieuwvestiging geen aantasting geeft aan de ecologische waarden en kenmerken van het NNB. Wanneer er sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieven zijn, zijn ontwikkelingen binnen het NNB ook mogelijk. Bij verlies van ecologische waarden en kenmerken geldt een compensatieplicht.

Groenblauwe mantel

De provincie streeft naar samenhangende aanpak van natuur, landschap en water die de omgevingskwaliteit en recreatiemogelijkheden versterkt en waardoor de gevolgen van klimaatveranderingen voor de natuur en het watersysteem beter kunnen worden opgevangen. Om de robuustheid van het systeem te bevorderen, zijn er gebieden opgenomen als verbinding tussen het Natuurnetwerk Brabant en het Landelijk gebied; de Groenblauwe mantel. Het beleid in de groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. Voor de natuur betekent dit vooral versterking van de leefgebieden voor plant- en diersoorten en de bevordering van de biodiversiteit buiten het NNB. Binnen de groenblauwe mantel is volop ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties zoals landbouw en recreatie, met een meer extensief karakter en als die bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap. De ontwikkeling van nieuwe (kapitaal)intensieve functies, zoals stedelijke ontwikkeling of intensieve vormen van recreatie of en landbouw (zoals de bouw van kassen, (bezoekers-)intensieve recreatie, of concentratiegebieden voor intensieve landbouwfuncties) passen minder bij het karakter van deze gebieden. Daarom geldt binnen de groenblauwe mantel soms aanvullende regels voor de ontwikkeling van die functies. Het concrete beleid in een gebied behorend tot de groenblauwe mantel is uitgewerkt door de desbetreffende gemeente.

2.4 Houtopstanden

Houtopstanden onder de Wnb betreffen zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, met een oppervlakte van 1000 m² of meer, of een rijbeplanting met meer dan 20 bomen. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaand melding te doen bij gedeputeerde staten. Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, dient deze binnen drie jaar herplant te worden.

Het vellen van houtopstanden is niet meldingsplichtig in het kader van de Wnb als het één van de volgende typen houtopstanden betreft (Wnb art. 4.1):

- a) houtopstanden binnen de door gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b) houtopstanden op erven of in tuinen;
- c) fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d) naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, niet ouder dan twintig jaar;
- e) kweekgoed;
- f) uit populieren of wilgen bestaande: (1) wegbeplantingen, (2) beplantingen langs waterwegen en/of (3) éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g) het dunnen van een houtopstand;
- h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: (1) ten minste eens per tien jaar worden geoogst, (2) bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en (3) zijn aangelegd na 1 januari 2013.

2.5 Houdbaarheid en toepassing

De beoogde ruimtelijke ingreep wordt getoetst aan de actuele wetgeving en provinciale verordening. Over het algemeen heeft een quickscan Wet natuurbescherming een houdbaarheid van 3 jaar, mits binnen deze periode de omstandigheden op de planlocatie, de wetgeving en de provinciale verordening niet wezenlijk veranderen.

3 Beoordeling

3.1 Soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ruimtelijke ingreep. Voor een aantal van de nationaal beschermde soorten geldt vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. In de voorliggende beoordeling is specifiek gelet op de potentiële aanwezigheid van beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.

Planten

Binnen een straal van 2 km van de planlocatie is het voorkomen bekend van de volgende beschermde planten: grote leeuwenklauw en kartuizer anjer (NDFP 2012-2022).

De grote leeuwenklauw groeit op zonnige, open plaatsen op matig voedselrijke tot voedselrijke, kalkhoudende grond, in bermen langs onverharde wegen, op akkers, braakliggende grond en langs waterkanten. De kartuizer anjer groeit op zonnige, warme en droge, matig voedselarme, stikstofarme, basenrijke en vaak kalkhoudende grond (Verspreidingsatlas, 2022). Binnen een straal van 2 km van de planlocatie is er één waarneming van de kartuizer anjer bekend, dit betreft een ingezaaid exemplaar (NDFP 2012-2022). De bodem op de planlocatie bestaat uit leemarm en zwak lemig fijn zand (Esri, 2022). De bodem op de planlocatie bestaat niet uit kalkhoudende grond en is derhalve geen geschikte groeiplaats voor de grote leeuwenklauw en kartuizer anjer. Negatieve effecten op de grote leeuwenklauw en de kartuizer anjer wegens de beoogde ruimtelijke ingreep zijn uitgesloten.

Ter plaatse van de planlocatie is enkel sprake van inheemse of aangeplante planten zonder beschermde status. Enkele waargenomen soorten betreffen: berk, brede weegbree, conifeer, gewone braam, grote brandnetel, grove den, haagbeuk, laurierkers, madelief, magnolia, paardenbloem, rododendron, smalle weegbree, tamme kastanje, tongvaren en zomereik. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot aantasting van beschermde vegetatie. Afgezien van de tongvaren wordt de aanwezigheid van kwetsbare en zeldzame soorten, gelet op de functie, ligging en het gebruik van het perceel in relatie tot de habitatpreferentie van kwetsbare en zeldzame soorten niet verwacht. Hiermee kan worden uitgesloten dat er sprake is van het opzettelijk vernielen van beschermde planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

In figuur 3.1 zijn de locaties van de bomen op de planlocatie weergegeven. De nummering van de bomen correspondeert met de nummering in tabel 3.1 waarin de soort van de bomen, de kwaliteit en ecologische waarde van de bomen is omschreven. De categorieën waarin de kwaliteit en ecologische waarde van de bomen is ingedeeld bestaat uit: 'goed', 'redelijk', 'matig' en 'slecht'. De kwaliteit van de bomen is visueel beoordeeld op onder andere aanwezigheid van afgebroken en dode takken en de aanwezigheid van zwammen of andere visuele gebreken. De ecologische waarden van de bomen is onder andere beoordeeld op leeftijd, waarde voor flora en fauna en of het om een inheemse boomsoort gaat.

Figuur 3.1 De bomen en groenstroken met bomen en struiken op de planlocatie. De nummers geven de verschillende bomen zoals benoemd in tabel 3.1 weer.

Tabel 3.1 De bomen en groenstroken met bomen en struiken op de planlocatie. De nummers corresponderen zoals aangegeven in figuur 3.1.

Nummer	Boomsort	Kwaliteit	Ecologische waarde
1	Zomereik	a: Redelijk b: Matig c: Goed	a: Goed b: Goed c: Goed
2	Witte paardenkastanje	Goed	Goed
3	Treurwilg	Slecht	Matig
4	Hemlockspar	Goed	Matig
5	Westerse levensboom	Goed	Matig
6	Haagbeuk	Goed	Goed
7	Atlasceder	Goed	Matig
8	3 Europese lariksen +/- 33 fijnsparren 12 westerse levensbomen 4 zachte berken 2 zomereiken	Redelijk Matig tot Redelijk Slecht Redelijk Matig	Matig Matig Slecht Redelijk Goed
9	Laurierkers	Goed	Redelijk

Gezien de kwaliteit en de ecologische waarde van de bomen genummerd: 1a, 1c, 2, 6 en 9 als 'goed' en/of 'redelijk' zijn geclassificeerd zijn deze bomen behoudens waardig in de beoogde ruimtelijke ingreep.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende zoogdieren: bever, bosmuis, bunzing, dwergmuis, edelhert, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, otter, ree, rode eekhoorn, rosse woelmuis, steenmarter, vos, wezel en wild zwijn (NDFP 2012-2022). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: bever, bunzing, edelhert, otter, rode eekhoorn, steenmarter, wezel en wild zwijn.

De bever leeft in het overgangsgebied tussen land en water zoals langs rivieren, beken en meren (BIJ12 kennisdocument Bever, 2017). De otter leeft in schone watergangen met een goed begroeide oeverzone (Zoogdierverseniging, 2022). Op de planlocatie en in de directe omgeving ervan zijn geen oppervlaktewateren aanwezig. De aanwezigheid van de bever en de otter op de planlocatie is derhalve uit te sluiten.

De bunzing en wezel zijn kleine marterachtigen welke een voorkeur hebben voor een kleinschalig, gevarieerd, landschap waarin voldoende schuilmogelijkheden aanwezig zijn, zoals bosschages, heggen, houtwallen, sloten met overhangende vegetatie en bosjes. De bunzing kan tevens in bosgebieden voorkomen, waarbij kleine bosjes, bosranden en bossen met een open structuur de voorkeur genieten.

Kleine marterachtigen gebruiken oude hopen van andere dieren, houtstapels, takkenhopen, stenenhopen en dichte struwelen als rustplaatsen (Bouwens, 2017; Broekhuizen, et. al., 2016). Op de planlocatie zijn bosschages, dichte struiken en hoge vegetatie aanwezig (figuur 3.2). Door de aanwezigheid van dichte struwelen op de planlocatie is de aanwezigheid van een verblijfplaats van de bunzing of de wezel op de planlocatie niet uit te sluiten. In de directe omgeving van de planlocatie is bosgebied aanwezig, wat deels als leefgebied voor kleine marterachtigen kan functioneren. Doordat de aanwezigheid van een verblijfplaats van de bunzing of wezel op de planlocatie niet uit te sluiten is, is de functie van essentieel leefgebied van de planlocatie voor kleine marterachtigen tevens niet uit te sluiten. Derhalve niet met aanvullend onderzoek vast te worden gesteld of de planlocatie een essentiële functie voor kleine marterachtigen de bunzing, hermelijn of wezel vervult (zie H5.3).

Figuur 3.2 Op de planlocatie is hoge vegetatie (links) en zijn bosschages (rechts) aanwezig.

Het edelhert komt in allerlei gebieden voor, maar lijkt een voorkeur te hebben voor bosgebieden die grenzen aan grasgebieden (Zoogdierverseniging, 2022). De dichtstbijzijnde waarneming van het edelhert is bekend op een afstand van circa 1,8 km ten noordwesten van de planlocatie (NDFP 2012-2022). De planlocatie grenst aan een bosgebied waardoor niet uit te sluiten is dat edelherten de planlocatie nooit passeren. In de omgeving van de planlocatie is echter geschikt leefgebied voor het edelhert aanwezig. Hierdoor is de aanwezigheid van een essentiële functie van de planlocatie voor het edelhert uit te sluiten.

De rode eekhoorn leeft in bosgebieden en in parken en tuinen in de buurt van bosgebieden. De rode eekhoorn bouwt een nest in bomen, boomholtes kunnen als slaapplek gebruikt worden (Zoogdierverseniging, 2022). Op de planlocatie zijn geen nesten en boomholtes in de bomen op de planlocatie waargenomen.

In de directe omgeving van de planlocatie is voldoende leefgebied voor de rode eekhoorn aanwezig. De planlocatie maakt derhalve geen onderdeel uit van het essentieel leefgebied van de rode eekhoorn. Van negatieve effecten op de rode eekhoorn wegens de beoogde ruimtelijke ingreep is derhalve geen sprake.

De steenmarter heeft een voorkeur voor een kleinschalig parklandschap met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. De steenmarter verblijft in boomholtes, onder takkenhopen en in oude schuren. Het territorium van een steenmarter kan variëren van enkele tientallen tot enkele honderden hectares (Broekhuizen, et. al., 2016). De dichtstbijzijnde waarneming van de steenmarter is bekend op een afstand van circa 1 km ten noordoosten van de planlocatie (NDFP 2012-2022). In tegenstelling tot kleine marterachtigen worden steenmarters vaker waargenomen, zijn steenmarters minder afhankelijk van de aanwezigheid van groenstructuren en leven steenmarter tevens in stedelijke gebieden. In de bebouwing en het omliggende terrein op de planlocatie zijn geen sporen zoals wissels, uitwerpselen of prooiresten van de steenmarter aangetroffen. In de directe omgeving van de planlocatie is voldoende leefgebied voor de steenmarter aanwezig. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot een onderbreking in een eventuele migratieroute van de steenmarter. De sporadische aanwezigheid van de steenmarter op de planlocatie is niet uit te sluiten.

Door de afwezigheid van sporen van de steenmarter op de planlocatie en door de aanwezigheid van voldoende leefgebied in de omgeving van de planlocatie is uit te sluiten dat de planlocatie een onderdeel uitmaakt van het essentieel leefgebied van de steenmarter. Derhalve zijn negatieve effecten op de steenmarter wegens de beoogde ruimtelijke ingreep uit te sluiten.

Het wild zwijn leeft in voedselrijke loofbossen en gemengde bossen, maar heeft een voorkeur voor eiken- en beukenbossen (Zoogdiervereniging, 2022). De dichtstbijzijnde waarneming van het wild zwijn is bekend op een afstand van circa 1,2 km ten zuidoosten van de planlocatie (NDFP 2012-2022). Op de planlocatie zijn geen sporen van het wild zwijn aangetroffen. In de directe omgeving van de planlocatie is geschikt leefgebied voor het wild zwijn aanwezig. De planlocatie maakt derhalve geen onderdeel uit van het essentieel leefgebied van het wild zwijn.

De planlocatie heeft mogelijk een functie voor algemene soorten. Dit betreft met name egel, konijn en veldmuis. Dergelijke soorten zijn dermate opportunistisch dat in de directe omgeving voldoende vergelijkbaar habitat aanwezig is waar ze zich al dan niet tijdelijk kunnen ophouden. Bovendien geldt voor dergelijke algemene soorten vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

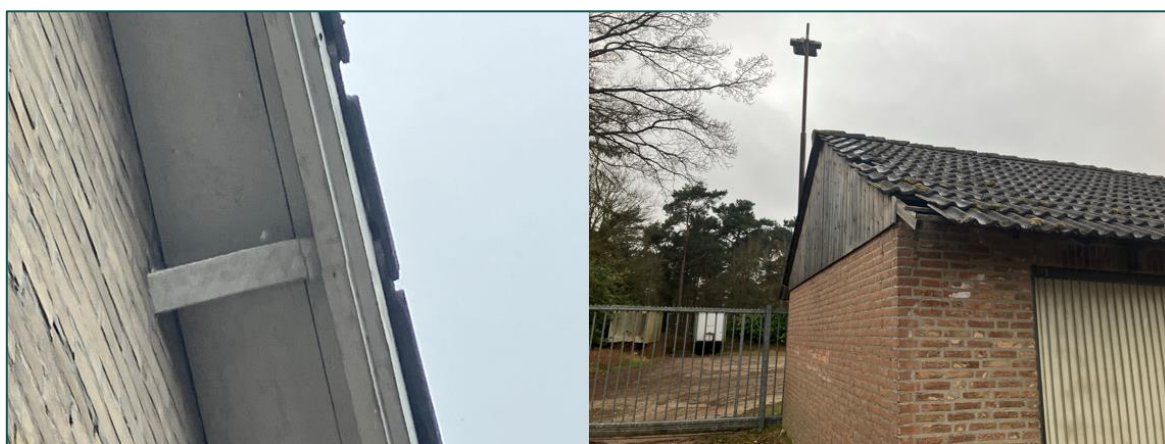
Vleermuizen

Binnen een straal van 2 km is het voorkomen bekend van de volgende vleermuissoorten: bosvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, grijze grootvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, vale vleermuis en watervleermuis (NDFP 2012-2022). Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als Habitatrictlijnsoorten beschermd (Wnb art. 3.5). Laanvormige bomenrijen, oude bomen met gaten en scheuren, (oude) gebouwen met kieren en spleten en/of structuurrijke groenelementen kunnen een functioneel onderdeel zijn van een vleermuishabitat. Ongeacht de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen kunnen vleermuizen gebruikmaken van de planlocatie tijdens vliegbewegingen en foerageeractiviteiten. Hier dienen in het kader van de algemene zorgplicht mogelijk maatregelen genomen te worden (zie H5.4).

Op de planlocatie zijn alle bomen geïnspecteerd op de aanwezigheid van boomholten loshangende bastdelen, scheuren, spleten of andere openingen welke kunnen dienen als verblijfplaats. In de bomen op en nabij de planlocatie zijn geen boomholten aangetroffen. De ontwikkeling resulteert derhalve niet in het wegnemen van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

De te slopen en verbouwen bebouwing is nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van potentiële verblijfplaatsen en geschikte invliegopeningen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, scheefliggende dakpannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur.

Een dergelijke verblijfplaats moet voldoen aan een geschikt microklimaat, met een constante (lage) temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en weinig invloed van weersomstandigheden. Het restaurant, gebouw A, is opgebouwd uit gemetselde muren met een dakpannen schilddak. Onder de daklijst zijn geen openingen aanwezig. Tevens zijn er geen stootvoegen of ventilatiegaten in het restaurant aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouw A is derhalve uit te sluiten. Gebouw B is opgebouwd uit gemetselde muren met een dakpannen dak, via de kantpannen is de dakruimte toegankelijk voor vleermuizen. Gebouw C is opgebouwd uit gemetselde muren zonder spouwmuur met een dakpannen dak. Het dak bevat deels wel en deels geen dakbeschot. In het gebouw ontbreken enkele dakpannen en is er een opening onder de dakpannen aanwezig welke vleermuizen toegang kan verlenen tot de dakruimte. De twee woonhuizen, gebouw D, zijn opgebouwd uit gemetselde muren met een dakpannen dak. De ruimte tussen de kantpannen en het boeiboord is groot genoeg om vleermuizen toegang te verlenen tot de dakruimte (figuur 3.3). Derhalve is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in de gebouwen B, C & D op de planlocatie niet uit te sluiten. Om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouw B, C & D op de planlocatie vast te stellen dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden (zie H5.3).

Figuur 3.3 De dakruimte van gebouw B en D zijn toegankelijk via de kantpannen (links: foto van gebouw B). In gebouw C ontbreken dakpannen waardoor de dakruimte toegankelijk is (rechts).

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot een onderbreking in lijnvormige structuren en leidt derhalve niet tot aantasting van een essentiële vliegroute. In de beoogde ruimtelijke ingreep worden groenstructuren aangetast en bomen gekapt, tevens worden er in de beoogde situatie groenstructuren en bomen aangeplant. In de directe omgeving van de planlocatie is een bosgebied aanwezig. De beoogde ruimtelijke ingreep leidt derhalve niet tot aantasting van een essentieel foerageergebied.

Tabel 3.2 Samenvatting van de beoordeling op mogelijke overtreding Wnb voor verschillende vleermuissoorten, essentiële vliegroute en foerageergebied.

Vleermuissoort	Potentie	Onderbouwing
Bosvleermuis	Nee	Geen holtes in bomen
Gewone dwergvleermuis	Ja	Geschikte openingen in bebouwing.
Ruige dwergvleermuis	Ja	Geschikte openingen in bebouwing
Laatvlieger	Ja	Geschikte openingen van voldoende grootte in bebouwing.
Gewone grootoorvleermuis	Ja	Planlocatie ligt aan de rand van een bosgebied
Grijze grootoorvleermuis	Nee	Geen holtes in bomen
Meervleermuis	Nee	Afwezigheid groot oppervlaktewater in de omgeving
Watervleermuis	Nee	Geen holtes in bomen
Rosse vleermuis	Nee	Geen holtes in bomen
Vale vleermuis	Nee	Geen holtes in bomen
Tweekleurige vleermuis	Nee	Ontbreken van zeer hoge bebouwing

Vleermuizen algemeen	Potentie	Onderbouwing
Massawinterverblijfplaats (gewone dwergvleermuis)	Nee	Geen hoge bebouwing met bufferende vermogen
Essentiële vliegroute	Nee	Geen aantasting van lijnvormige structuren
Essentieel foerageergebied	Nee	Voldoende foerageergebied in directe omgeving van planlocatie

Tabel 3.3 Samenvatting van de potentie voor vleermuissoorten op de planlocatie.

Vleermuissoort	Zomer	Kraam	Paar	Massawinter
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Ja	Nee
Ruige dwergvleermuis	Ja	Nee	Ja	Nee
Laatvlieger	Ja	Ja	Ja	Nee
Gewone grootovleermuis	Ja	Ja	Ja	Nee

Amfibieën

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende amfibieënsoorten: Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, heikikker, kleine watersalamander en poelkikker (NDFF 2012-2022). Voor de volgende soorten geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en dat er geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen: Alpenwatersalamander, heikikker en poelkikker.

Amfibieën leven zowel in een aquatisch als terrestrische omgeving. Deze omgevingen betreffen voortplantingswater, foerageergebieden en overwinteringsstructuren. Deze habitatonderdelen dienen op korte afstand van elkaar te liggen.

De Alpenwatersalamander leeft in allerlei typen wateren in voornamelijk heidegebieden en agrarisch gebied op zandgronden. De heikikker leeft in voortplantingswater in gebieden van heide, hoog- en laagveen en op plekken met natuurlijk grasland. De poelkikker leeft in stilstaande, schone wateren (BLJ12 kennisdocument heikikker, 2017; Creemers & van Delft, 2009). De dichtstbijzijnde waarneming van de Alpenwatersalamander is bekend op een afstand van circa 260 m ten westen van de planlocatie (NDFF 2012-2022). De dichtstbijzijnde waarneming van de heikikker is bekend op een afstand van circa 310 m en van de poelkikker op een afstand van circa 580 m ten zuiden van de planlocatie (NDFF 2012-2022). Op de planlocatie en in de directe omgeving ervan is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van voortplantingswater van beschermde amfibieën op de planlocatie is derhalve uitgesloten. Op de planlocatie is tevens geen geschikt landhabitat zoals heidegebied aanwezig. In de directe omgeving van de bekende waarnemingen van de Alpenwatersalamander, heikikker en poelkikker zijn veelvuldig geschikte overwinteringsstructuren aanwezig. Wanneer geschikte overwinteringsstructuren in de directe omgeving van het voortplantingswater aanwezig zijn zullen amfibieën hier gebruik van maken. Derhalve resulteert de beoogde ruimtelijke ingreep niet tot aantasting van een overwinteringsgebied van beschermde amfibieën. Van negatieve effecten op de Alpenwatersalamander, heikikker en poelkikker wegens de beoogde ruimtelijke ingreep is geen sprake.

Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten, zoals de bruine kikker en gewone pad voorkomen op de planlocatie. Deze dieren vallen echter onder de vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen op basis van de vastgestelde provinciale verordeningen. Er is ten aanzien van amfibieën geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Reptielen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende inheemse reptielen: hazelworm en levendbarende hagedis (NDFF 2012-2022). Voor alle inheemse reptielen geldt dat deze beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en geen vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen.

Het voorkeurs habitat van de hazelworm bestaat uit vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden in bossen, bosranden, heide, houtwallen en spoor- en wegbermen. Als dagrustplaats worden gaten of holen in de grond of onder stenen- en houthopen gebruikt (Creemers & van Delft, 2009). Op enkele plaatsen op de planlocatie is sprake van dichte vegetatie. Op de planlocatie is geen sprake van heide of wegbermen welke als leefgebied voor de hazelworm kan functioneren. De dichtstbijzijnde waarneming van de hazelworm is bekend op een afstand van circa 1,5 km ten zuidwesten van de planlocatie (NDFP 2012-2022). Tussen de planlocatie en de dichtstbijzijnde waarneming van de hazelworm is de bebouwde kom van Waalre gelegen, deze bebouwing vormt een barrière voor de hazelworm. Derhalve is de aanwezigheid van de hazelworm op de planlocatie uit te sluiten. Van negatieve effecten op de hazelworm wegens de beoogde ruimtelijke ingreep is geen sprake.

De levendbarende hagedis heeft een voorkeur voor heide en hoogveen gebieden, maar komt ook voor langs spoor- en wegbermen, bij bossen en struwelen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort wordt veel aangetroffen op venoevers en langs wateren (Creemers & van Delft, 2009). Op de planlocatie is geen sprake van heide of hoogveen gebieden of oppervlaktewater welke als leefgebied voor de levendbarende hagedis kan functioneren. De dichtstbijzijnde waarneming van de levendbarende hagedis is bekend op een afstand van circa 320 m ten zuiden van de planlocatie (NDFP 2012-2022). Tussen de dichtstbijzijnde waarneming van de levendbarende hagedis en de planlocatie is een doorgaande weg gelegen welke een barrière vormt voor de levendbarende hagedis. Wegens de afwezigheid van geschikt leefgebied van de levendbarende hagedis op de planlocatie zijn negatieve effecten op de soort wegens de beoogde ruimtelijke ingreep uitgesloten.

Vissen

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid van beschermde vissoorten niet bekend (NDFP 2012-2022).

Op de planlocatie en binnen de invloedssfeer van de beoogde ruimtelijke ingreep bevindt zich geen oppervlaktewater. Er is ten aanzien van vissen geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Insecten en andere ongewervelden

Binnen een straal van 2 km is de aanwezigheid bekend van de volgende beschermde insecten of ongewervelden: beekrombout, bosbeekjuffer, grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage en teunisbloempijlstaart (NDFP 2012-2022).

De beekrombout leeft op plaatsen waar slib of fijn zand is afgezet. De bosbeekjuffer leeft in boven- en middenlopen van bosbeken. De grote vos, iepenpage en teunisbloempijlstaart leven in vochtige, open bossen, en bosranden. De grote weerschijnvlinder leeft in oudere, vochtige loofbossen (Vlinderstichting, 2022). Op de planlocatie is geen spraken van bosbeken en plaatsen waar slib is afgezet. In de directe omgeving van de planlocatie is bosgebied aanwezig welke als leefgebied voor de benoemde soorten kan functioneren. De planlocatie maakt derhalve geen onderdeel uit van het essentieel leefgebied van de genoemde soorten. Van negatieve effecten wegens de beoogde ruimtelijke ontwikkeling op de beekrombout, bosbeekjuffer, grote vos, grote weerschijnvlinder, iepenpage en teunisbloempijlstaart is derhalve geen sprake.

Vogels

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn tijdens het veldbezoek de volgende soorten waargenomen: boomklever, heggemus, houtduif, merel, koolmees, pimpelmees, roodborst, spreeuw en zwarte kraai. Gedurende het veldbezoek zijn geen individuen, nesten en/of sporen aangetroffen van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie en/of leefgebied. Binnen een straal van 100 meter van de planlocatie is vastgestelde aanwezigheid van nestlocaties van jaarrond beschermde vogels niet bekend (NDFP 2012-2022).

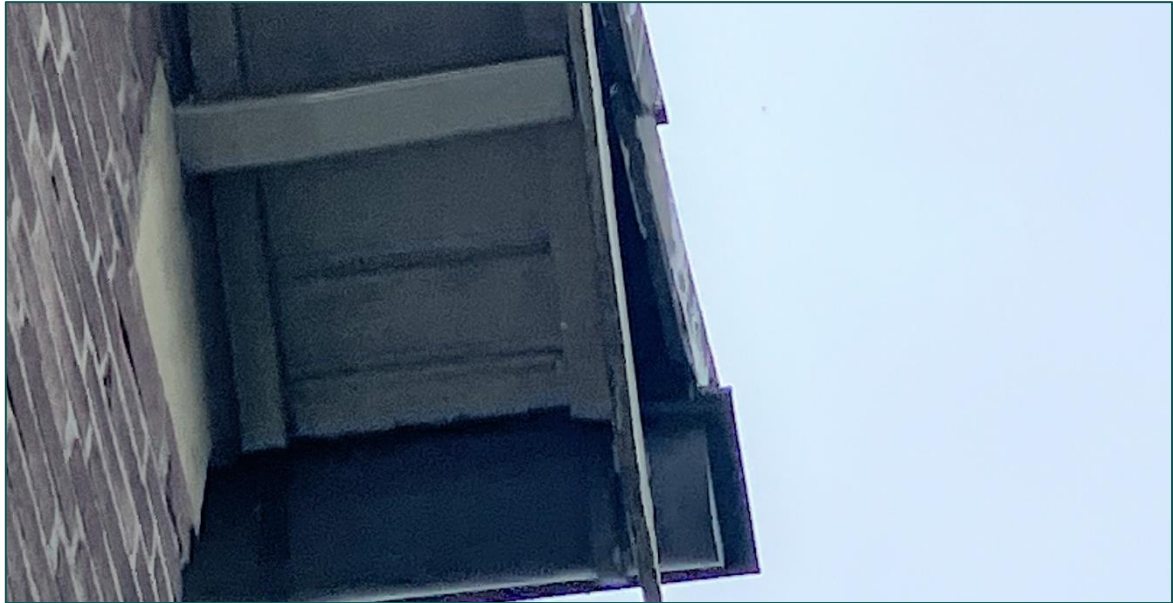
Vogels - Jaarrond beschermde nestlocaties (cat. 1 t/m 4)

De huismus broedt vrijwel altijd bij bebouwing en bouwt zijn nesten onder dakpannen, onder golfplaten, kieren/gaten in de muur en in spantconstructies. Vanuit de nestlocatie en/of vanaf een uitzichtpunt moet de huismus zijn omgeving kunnen zien. Hierbij moet er in de directe omgeving continu voedsel te vinden zijn in de vorm van zaden van grassen en onkruiden en larven van insecten. Daarnaast moet er beschutting nabij de foerageerlocaties, voldoende jaarrond groene struiken of heesters, plaatsen met stof en grind voor stofbaden en water voor waterbaden aanwezig zijn (BLJ12 kennisdocument Huismus, 2017). De te slopen en verbouwen bebouwing op de planlocatie zijn opgebouwd uit gemetselde muren met een dakpannen dak. Onder de dakpannen is een ruimte aanwezig welke huismussen toegang kan geven tot de dakruimte waar ze mogelijk nestlocaties kunnen vinden (figuur 3.4). De beoogde ruimtelijke ingreep leidt tot aantasting van groene delen en resulteert derhalve mogelijk tot afname van essentieel leefgebied indien er sprake is van een aanwezige huismuskolonie. Om de aan- of afwezigheid van nestlocaties en leefgebied van de huismus op de planlocatie vast te stellen dient aanvullend onderzoek plaats te vinden (zie H5.3).

Figuur 3.4 De toegankelijke dakruimte van gebouw C (links) en gebouw D (rechts).

De gierzwaluw heeft als oorspronkelijk rotsbewoner de rotsen ingeruild voor bebouwing. De soort broedt daardoor hoofdzakelijk in stedelijk gebied in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren en onder (pannen)daken (BLJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). Doordat de soort niet direct vanuit zijn nest kan opstijgen, moet hij zich naar beneden kunnen laten vallen. Het nest dient hierdoor een vrije aanvliegroute van minimaal 1 meter breed, en minimaal 3 meter onder de nestopening te bevatten. Hierbij dienen zo min mogelijk belemmerende elementen, zoals bomen, aanwezig te zijn. Voedselvluchten kunnen op vele kilometers (tot wel 1000 km) van het nest plaatsvinden, waardoor het foerageergebied niet nader te definiëren is. Gebouw A is opgebouwd uit een dakpannen schilddak, in dit gebouw zijn geen openingen aanwezig welke gierzwaluwen toegang kunnen verlenen tot de dakruimte. De openingen tussen de kantpannen en de muur in gebouw B zijn niet van voldoende grootte om gierzwaluwen toegang tot de dakruimte te verlenen. De invliegopeningen van gebouw B bevinden zich op een hoogte van circa 2,5 m en zijn derhalve niet van voldoende hoogte voor gierzwaluwen. Tevens is het dakbeschot in dit gebouw niet overal goed toegankelijk voor gierzwaluwen door de aanwezigheid van een houten balk onder de dakpannen. De kantpannen van gebouw D kieren op meerdere plaatsen voldoende om gierzwaluwen toegang te verlenen tot de dakruimte (figuur 3.5). Derhalve is de aanwezigheid van nestlocaties van gierzwaluwen in gebouw D op de planlocatie niet uit te sluiten. Om de aan- of afwezigheid van nestlocaties van de gierzwaluw in gebouw D op de planlocatie vast te stellen dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden (zie H5.3).

Figuur 3.5 Via de kantpannen van de woningen (gebouw D) op de planlocatie is de dakruimte toegankelijk.

In de bebouwing zijn geen sporen van uilen met jaarrond beschermde nesten (kerkuil en steenuil) aangetroffen. Er zijn geen grote nesten of horsten aangetroffen in de bomen op en rondom de planlocatie. Op de planlocatie zijn de restanten van een, mogelijk geplukte, duif aangetroffen, dit kunnen de prooiresten van een havik zijn. Sporadische aanwezigheid van de havik op de planlocatie is niet uit te sluiten. Andere sporen zijn niet aangetroffen op de planlocatie. Tevens zijn er geen nestlocaties bekend van uilen en roofvogelsoorten binnen een straal van 100 m van de planlocatie (NDFF 2012-2022). De aanwezigheid van in bebouwing en bomen broedende soorten als buizerd, kerkuil, steenuil, sperwer en ransuil kan derhalve uitgesloten worden. In de directe omgeving van de planlocatie is voldoende leefgebied voor uilen en roofvogelsoorten aanwezig in de vorm van bosgebied en bebouwing in een groene omgeving. Op de planlocatie is derhalve geen sprake van essentieel leefgebied van uilen en roofvogelsoorten.

Vogels - Algemene broedvogels en cat. 5

De planlocatie voorziet in voedselaanbod en structuurrijke schuilgelegenheden voor algemene soorten. De struiken, bomen en bebouwing vormen voor algemene broedvogels zoals merel, duiven en kleine zangvogels geschikte nestlocaties. Gedurende het broedseizoen zijn de nesten en de functionele leefomgeving van voornoemde soorten beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de kap- en sloopwerkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

3.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000

De planlocatie maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Op een afstand van circa 1,5 km ligt het Natura 2000-gebied 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux' (figuur 3.6).

Figuur 3.6 De planlocatie ligt op een afstand van circa 1,5 km tot het Natura 2000-gebied 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux' (bron: nationaal Georegister PDOK).

De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de realisatie van 16 tot 20 woningen. Ondanks dat deze buiten een Natura 2000-gebied uitgevoerd wordt, kunnen er nog steeds effecten optreden. Voor een aantal effecten (trillingen, geluid, optische verstoring etc.) geldt dat de afstand tot de omliggende Natura 2000-gebieden per definitie te groot is om te resulteren in negatieve effecten. Een toename in stikstofdepositie kan een negatief effect sorteren op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden. Ten opzichte van de huidige situatie leidt de beoogde ruimtelijke ingreep in de gebruiksfase tot een toename in het aantal verkeersbewegingen. De nieuwbouw zal zonder gasaansluiting in de gebruiksfase geen stikstofuitstoot hebben.

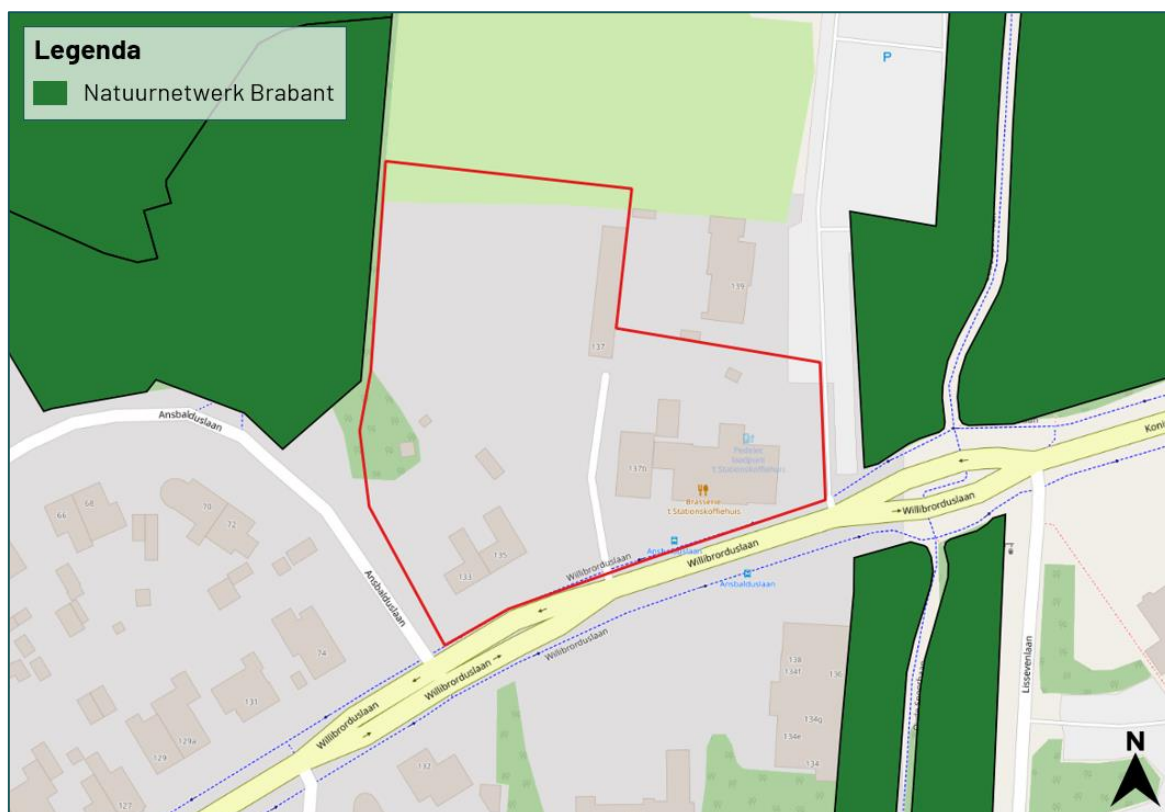
Gedurende de bouwfase kan er een beperkte en tijdelijke stikstofemissie verwacht worden ten gevolge van het gebruik van mobiele werktuigen en bijbehorende verkeersbewegingen. De Wet natuurbescherming bevat ten gevolge van de Stikstofwet per d.d. 1 juli 2021 een partiële vrijstelling voor activiteiten gedurende de bouwfase. Hiermee kunnen de gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door aangewezen activiteiten van de bouwsector buiten beschouwing worden gelaten (Wnb art. 2.9a). De juridische status van deze partiële vrijstelling kan in de toekomst wijzigen. Als activiteiten van de bouwsector worden aangewezen (algemene maatregelen van bestuur stikstofreductie en natuurverbetering):

- het verrichten van een bouwactiviteit of een sloopactiviteit die het feitelijk verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden aan een bouwwerk betreft, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen;
- het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen.

Gezien er een relatief geringe afstand (1,5 km) is tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateau en er sprake is van de ontwikkeling van 16 tot 20 woningen, wordt geadviseerd om een berekening met de AERIUS-Calculator uit te voeren. Hiermee kan inzichtelijk gemaakt worden of er sprake is van een verhoging van de stikstofdepositie binnen stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van Natura 2000-gebieden.

Provinciaal aangewezen gebieden

De planlocatie maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Brabant. Een deel van de westzijde van de planlocatie grenst aan het Natuurnetwerk Brabant (figuur 3.7). Ten aanzien van het Natuurnetwerk Brabant geldt dat externe werking (o.a. geluid, licht of betreding) een toetsingskader biedt. Op voorhand zijn negatieve effecten wegens de beoogde ruimtelijke ingreep op het Natuurnetwerk Brabant niet uit te sluiten. Om vast te stellen of de beoogde ruimtelijke ingreep leidt tot significant negatieve effecten op het Natuurnetwerk Brabant dient een 'nee, tenzij-toets' uitgevoerd te worden (zie H5.3).

Figuur 3.7 Een deel van de westzijde van de planlocatie grenst aan het Natuurnetwerk Brabant (bron: noord-brabant.tercera-ro.nl).

Een deel van de noordwestzijde van de planlocatie is gelegen in de Groenblauwe mantel (figuur 3.8). De ontwikkeling van nieuwe intensieve functies, zoals stedelijke ontwikkeling passen minder bij het karakter van de Groenblauwe mantel. Daarom geldt binnen de groenblauwe mantel soms aanvullende regels voor de ontwikkeling van die functies. De beoogde ruimtelijke ingreep betreft de ontwikkeling van 16 tot 20 woningen. In het deel van de planlocatie dat tot de Groenblauwe mantel behoort worden circa 3 woningen gerealiseerd. De beoogde ruimtelijke ingreep betreft een nieuwe intensieve functie ten opzichte van de huidige functie. Mogelijke negatieve effecten en benodigde maatregelen betreffende de Groenblauwe mantel dienen middels een Toets Groenblauwe mantel vastgesteld te worden.

Figuur 3.8 De planlocatie is deels gelegen in de Groenblauwe mantel (bron: noord-brabant.tercera-ro.nl).

3.3 Houtopstanden

Wet natuurbescherming

In de beoogde ruimtelijke ingreep zijn kapwerkzaamheden voorzien aan zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers en struiken met een oppervlakte van 1000 m² of meer. Echter is de planlocatie gelegen in de bebouwde kom van Waalre en zijn de houtopstanden gelegen op erven en in tuinen. Een meldingsplicht in het kader van Wnb is derhalve niet noodzakelijk.

Algemene Plaatselijke Verordening

Naast het landelijk en provinciaal beleid waar deze beoordeling op wordt getoetst hebben gemeenten echter vaak een eigen beleid omtrent het kappen dan wel vellen van bomen en struiken. Dit is vaak opgenomen in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Gemeentelijke Verordeningen mogen niet strijdig zijn met landelijk/provinciaal beleid. Het is derhalve aanbevelingswaardig om in de voorbereidende fase de bepalingen in de APV af te stemmen met de gemeente om conflicterende situaties in een later stadium te voorkomen.

4 Samenvatting

4.1 Soortenbescherming

Er dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de volgende soorten of soortgroepen: bunzing, wezel, vleermuizen, huismus en gierzwaluw. De planlocatie is mogelijk geschikt leefgebied voor soorten welke niet beschermd zijn (behoudens de algemene zorgplicht) en/of waarvoor een vrijstelling geldt. Voor broedvogels geldt dat de nesten van alle soorten beschermd zijn tijdens het broedseizoen (indicatief 15 maart – 15 juli).

Tabel 4.1 Overzicht van de Soortenbescherming.

Soortgroep	Bescherming Wnb	Soortspecifiek onderzoek	Mogelijke functie planlocatie
Planten			
Grondgebonden zoogdieren			
Bunzing	art. 3.10	Ja	Verblijfplaats/leefgebied
Hermelijn	art. 3.10	Ja	Verblijfplaats/leefgebied
Wezel	art. 3.10	Ja	Verblijfplaats/leefgebied
Vleermuizen	art. 3.5	Ja	Verblijfplaats(en)
Amfibieën			
Reptielen			
Vissen			
Insecten en andere ongewervelden			
Vogels (cat. 1 t/m 4)			
Huisumus	Art. 3.1	Ja	Nestlocatie/foerageergebied
Gierzwaluw	art. 3.1	Ja	Nestlocatie
Vogels (Algemeen en cat. 5)			

4.2 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied. Gelet op de aard van de werkzaamheden, de afstand tot de gebieden en de beoogde situatie dienen de effecten van stikstofemissie inzichtelijk gemaakt te worden. Dit kan middels de AERIUS-Calculator. De effecten van de beoogde ruimtelijke ingreep op het Natuurnetwerk Brabant en de Groenblauwe mantel dienen inzichtelijk gemaakt te worden middels een 'nee, tenzij-toets' en een Toets Groenblauwe mantel.

Tabel 4.2 Overzicht van beschermde gebieden in het kader van gebiedsbescherming.

Gebiedsbescherming	Afstand	Mogelijke effecten	Nader onderzoek
Natura 2000	1,5 km	Stikstof	AERIUS
Natuurnetwerk Brabant	0 m	Externe werking	'nee, tenzij-toets'
Groenblauwe mantel	0 m	Intensieve functie	Toets Groenblauwe mantel

4.3 Houtopstanden

Op de planlocatie zijn geen houtopstanden aanwezig waarvoor bij kap een meldingsplicht geldt in het kader van de Wet natuurbescherming.

5 Conclusie

5.1 Conclusie

De sloop van, twee schuren, twee woningen en enkele kleine opstallen, het verbouwen van het restaurant, de kap van bomen en het verwijderen van groenstructuren ten behoeve van de realisatie van 16 tot 20 woningen aan de Willibrorduslaan 133 t/m 137a te Waalre is uitvoerbaar zoals bepaald in de Wro (art. 3.1.6 Bro).

5.2 Uitvoerbaarheid

De beoogde ruimtelijke ingreep leidt niet tot overtreding van verbodsbepalingen omtrent houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming. Er dienen enkele algemene maatregelen worden getroffen ten aanzien van de algemene zorgplicht, foeragerende vleermuizen en algemene broedvogels. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient met aanvullend onderzoek te worden vastgesteld of de te slopen bebouwing en te verwijderen groenstructuren een relevante functie hebben voor de bunzing, hermelijn, wezel, vleermuizen, huismus en gierzwaluw (soortenbescherming). Indien er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kan bevoegd gezag onder voorwaarden een ontheffing verlenen. De voorwaarden betreffen: er is geen andere bevredigende oplossing, er is sprake van een wettelijk belang (vleermuizen: er is sprake van een reden van sociale of economische aard, huismus: er zijn belangen vanuit volksgezondheid - klimaatsverandering- aan te voeren) en er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (een robuust en ruim maatregelenpakket van tijdelijke en permanente voorzieningen wordt hiertoe voorgesteld en uitgevoerd). Wegens het voorgaande onderzoek is er geen reden om aan te nemen dat eventueel benodigde ontheffingen, mits de juiste maatregelen worden getroffen, er sprake is van een gedegen alternatievenafweging en een wettelijk belang kan worden aangevoerd, niet verkregen zouden kunnen worden. Om negatieve effecten omtrent gebiedsbescherming uit te sluiten, dient vooraf een berekening door middel van de AERIUS-Calculator uitgevoerd te worden. Tevens dienen effecten op het Natuurnetwerk Brabant en de Groenblauwe mantel inzichtelijk gemaakt te worden via een 'nee, tenzij-toets' en een Toets Groenblauwe mantel.

5.3 Vervolgstappen

- Voor het verwijderen van de groenstructuren en de kap van bomen dient aanvullend onderzoek naar de bunzing, hermelijn en wezel uitgevoerd te worden. Een aanvullend onderzoek naar de bunzing en wezel wordt uitgevoerd doormiddel van het plaatsen van camera's, marterboxen en/of sporenbuizen. In de actieve periode van maart tot en met augustus voor een periode van 6 weken en buiten de actieve periode voor een periode van 12 weken conform de Handreiking kleine marters (Bouwens, 2017).
- Voor de sloop van gebouw B, C & D en de verbouwing van gebouw A, indien hierbij het dak wordt aangetast, dient aanvullend onderzoek naar huismus uitgevoerd te worden. Een aanvullend onderzoek naar huismus wordt uitgevoerd middels twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april t/m 15 mei, conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). Een technische inspectie kan worden uitgevoerd middels het inspecteren van de dakruimte. Buiten het broedseizoen kan dit tussen 15 september en 1 maart. Bij een technische inspectie bestaat er de kans dat er geen onderscheid gemaakt kan worden tussen oud nestmateriaal en recentelijk gebruikte nesten.
- Voor de sloop van gebouw D dient aanvullend onderzoek naar gierzwaluw uitgevoerd te worden. Een aanvullend onderzoek naar gierzwaluw wordt uitgevoerd middels drie gerichte veldbezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli met minstens één veldbezoek tussen 20 juni en 7 juli, conform het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017).
- Voor de sloop van gebouw B, C & D dient aanvullend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd te worden. Een aanvullend onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd middels minimaal vijf gerichte veldbezoeken in de periode 15 april t/m 30 september, conform het meest actuele Vleermuisprotocol (NGB). Hiervan dienen drie rondes in het voorjaar en twee rondes in het najaar plaats te vinden. De potentie van de planlocatie voor verschillende typen verblijfplaatsen en vleermuissoorten wordt in tabel 3.1 en 3.2 uiteengezet. Er is geen sprake van aantasting van een mogelijk essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute.
- Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient rekenkundig inzichtelijk te worden gemaakt of er sprake is van een verhoging van stikstofdepositie binnen stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Dit kan middels de AERIUS-Calculator.
- Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient middels een 'nee, tenzij-toets' te worden vastgesteld of er sprake is van significant negatieve effecten op het Natuurnetwerk Brabant.
- Voor de beoogde ruimtelijke ingreep dient middels een Toets Groenblauwe mantel te worden vastgesteld of er sprake is van negatieve effecten op de Groenblauwe mantel en eventuele benodigde maatregelen en/of aanpassingen.

5.4 Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (algemene zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige.
- Eventueel aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) voorafgaand aan de werkzaamheden gefaseerd verwijderen. Dit om grondgebonden dieren de kans te bieden zelfstandig de planlocatie te verlaten.
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).
- Mogelijke overwinteringslocaties van algemene amfibieën (vorstvrije structuren als stenenstapels, houtwallen, dichte struwelen etc.) dienen verwijderd of ongeschikt gemaakt te worden buiten de overwinteringsperiode oktober – april.
- De kap- en sloopwerkzaamheden opstarten of uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli). Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties van algemene broedvogels ruim voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd die mogelijk resulteren in het wegnemen of verstoren van broedgevallen dient voor aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.

Bronvermelding

Bouwens, S, 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging in opdracht van de provincie Noord-Brabant.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. –Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Geraadpleegde documenten (BIJ12, 2017)

Kennisdocument Bever (*Castor fiber*)

Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

Kennisdocument Gierzwaluw (*Apus apus*)

Kennisdocument Heikikker (*Rana arvalis*)

Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*)

Kennisdocument Levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*)

Kennisdocument Poelkikker (*Pelophylax lessonae*)

Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Geraadpleegde websites

www.arcgis.com

www.bij12.nl

www.esri.nl

www.ndff.nl

www.noord-brabant.tercera-ro.nl

www.ravon.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.vlinderstichting.nl

www.wilde-planten.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Fotografische impressie

Bijlage 2 Vervolgstappen Wet natuurbescherming soortenbescherming

Bijlage 3 Luchtfoto planlocatie

Bijlage 1 Fotografische impressie

Figuur 1 De planlocatie is gelegen aan de Willibrorduslaan 133 t/m 137a te Waalre.

Figuur 2 Enkele van de groenstructuren aan de noordzijde van de planlocatie.

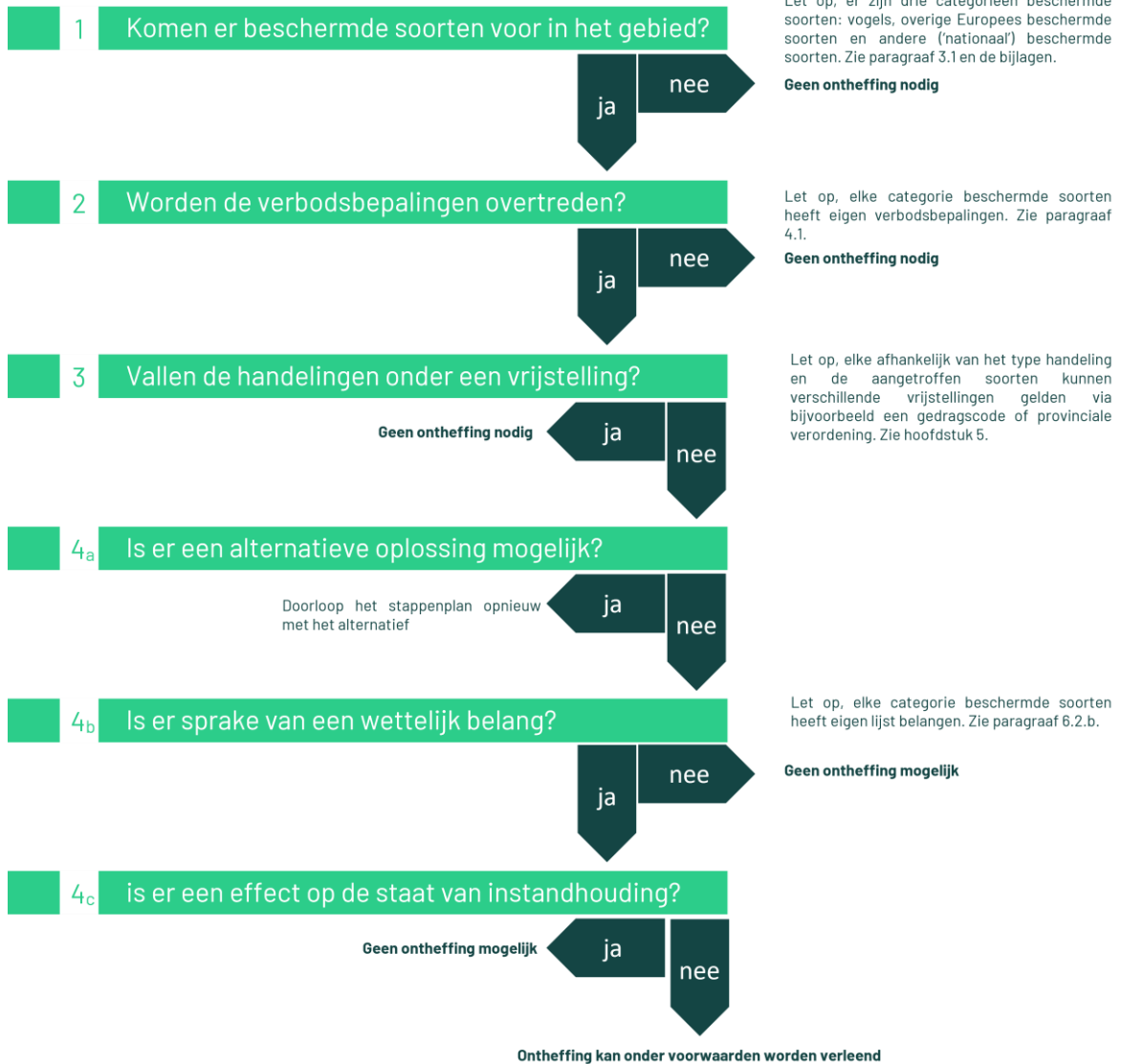
Figuur 3 Enkele van de groenstructuren aan de noordzijde van de woningen (gebouw D) op de planlocatie.

Figuur 4 De directe omgeving van de zuidzijde van de planlocatie.

Bijlage 2 Vervolgstappen Wnb

Als uit het oriënterend onderzoek is gebleken dat effecten op beschermde soorten naar aanleiding van de beoogde ingreep niet uitgesloten zijn, dient een vervolgonderzoek te worden uitgevoerd. Uit dit vervolgonderzoek blijkt of desbetreffende soort aanwezig is en welke functie de planlocatie al dan niet heeft voor de soort. Met onderstaand stappenplan, overgenomen uit 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken, wordt inzichtelijk gemaakt welke consequenties dit heeft voor het project.

Vogelrichtlijnsoort

In het kader van de Vogelrichtlijn zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De voorwaarden zijn onderstaand weergegeven (conform Wet natuurbescherming art. 3.3, lid 4).

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) zij is nodig:
  - 1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
  - 2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - 3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
  - 4. ter bescherming van flora of fauna;
  - 5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
  - 6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c) de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Habitatrichtlijnsoort

In het kader van de Habitatrichtlijn zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De voorwaarden zijn onderstaand weergegeven (conform Wet natuurbescherming art. 3.8, lid 5).

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) zij is nodig:
  - 1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
  - 2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
  - 3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
  - 4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herinstructie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
  - 5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soort

Ten aanzien van Andere soorten zijn een aantal belangen waarvoor een ontheffing kan worden aangevraagd. De beoogde ruimtelijke ingreep dient een dergelijk belang te dienen (Schema 4b ja/nee). De belangen zijn onderstaand weergegeven en zijn aanvullend op de belangen die voor Habitatrichtlijnsoorten kunnen worden aangevoerd (conform Wet natuurbescherming art. 3.10, lid 2).

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
8. in het algemeen belang.

Bijlage 3 Luchtfoto planlocatie

Figuur 5.1 De planlocatie bestaat uit verschillende soorten bebouwing met bomen en groenstructuren (bron: QGIS).

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

Koeweistraat 2

4181 CD Waardenburg

0418 820 288

---

blomecologie.nl